Institut
lázeňství
a balneologie,
v. v. i.

Aktuální dopady pandemie Covid-19 na české lázeňství

Souhrnná zpráva o dotazníkovém šetření uskutečněném v dubnu 2020 mezi poskytovateli lázeňské péče

Ing. Ondřej Hruška

Mgr. Kristýna Matějů, PhD.

Karlovy Vary, 7. 5. 2020

1 Úvod

České lázeňství zažívá kvůli pandemii Covid-19 jedno z nejtěžších období za celou dobu své existence. Vzhledem k tomu, že se ke zodpovědným státním orgánům dostávají souhrnné informace o aktuálním stavu lázeňských zařízení až se zpožděním (např. až poté, co je vyhodnotí Úřady práce), rozhodl se Institut lázeňství a balneologie, v. v. i. ve spolupráci s Karlovarskou agenturou rozvoje podnikání, p. o. provést dotazníkové šetření aktuálních dopadů Covid-19 na české lázeňství.

2 Použitá metodika a průběh šetření

Z výše uvedeného důvodu oslovil Institut lázeňství a balneologie, v. v. i. 48 lázeňských zařízení s žádostí o vyplnění elektronického dotazníku v rozsahu 27 otázek. Na žádost zareagovalo v období od 14. 4. 2020 do 24. 4. 2020 celkem 19 subjektů. Konečná návratnost tedy činí 39,58 %.

Jedná se převážně o zařízení v soukromém vlastnictví, pouze ve 2 případech jsou respondentem státní léčebné lázně. Téměř polovina respondentů působí na území Karlovarského kraje, což koresponduje s jejich skutečným podílem na celkovém počtu zařízení v České republice, ostatní kraje jsou zastoupeny 1-2 zařízeními.

3 Výsledky šetření

3.1 Obecné charakteristiky respondentů

3.1.1 Využití přírodních léčivých zdrojů a indikační skupiny

Za respondenty jednoznačně nejvyužívanější přírodní léčivý zdroj lze považovat minerální vody, následují peloidy a plyny, nejméně početnou skupinu pak tvoří klimatické lázně.

Z hlediska jednotlivých indikačních skupin, na které se respondenti zaměřují, převládají nemoci pohybového aparátu, nemoci oběhového ústrojí a nemoci nervové.

3.1.2 Smlouvy se zdravotními pojišťovnami

Všech 7 pojišťoven zahrnutých do průzkumu má uzavřenou smlouvu vždy s více než polovinou respondentů, konkrétní počty se pohybují od 11 do 14 poskytovatelů. Zhruba čtvrtina zařízení naopak uvedla, že nemá uzavřenou smlouvu s žádnou zdravotní pojišťovnou.

3.1.3 Lůžková kapacita a obsazenost

Průměrná lůžková kapacita dotazovaných zařízení dosahuje 323 lůžek, přičemž nejmenší z poskytovatelů disponuje kapacitou 75 lůžek a největší kapacitou 800 lůžek. Průměrná střední délka pobytu klienta činí 14,6 dne, tj. cca 2 týdny.

Zatímco průměrná obsazenost za rok 2019 se u více než poloviny respondentů pohybovala nad 75 %, v prvních měsících letošního roku je možné pozorovat sestupnou tendenci, kdy v lednu a únoru přibližně polovina zařízení zaznamenala obsazenost v rozmezí 51–75 %. Do obsazenosti v měsíci březnu se již výrazně promítla nastupující pandemie Covid-19, neboť dvě třetiny poskytovatelů udávají její míru v intervalu 26–50 %.

V rozložení obsazenosti zahraničními klienty nedochází v průběhu času k tak zásadním změnám, převládají zařízení s obsazeností zahraničními klienty do 25 %.

3.2 Dopady Covid-19 na poskytovatele lázeňské péče

Vláda České republiky vyhlásila na svém jednání 12. 3. 2020 v souvislosti s pandemií Covid-19 nouzový stav a 15. 3. 2020 přijala krizové opatření zakazující volný pohyb osob. Dne

18. 3. 2020 pak bylo zavedeno mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví, kterým bylo zařízením léčebně rehabilitační péče zakázáno přijímat nové pacienty.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že k omezení provozu většiny zařízení došlo v období od 9. 3. 2020 do 22. 3. 2020. K samotnému uzavření největšího počtu provozoven pak došlo skokově, a sice ve 12. (16. – 22. 3. 2020) a 15. (6. – 12. 4. 2020) týdnu.

Omezení provozu a následné uzavření lázeňských domů se samozřejmě dramaticky odrazilo v objemu jejich dosažených příjmů. V měsíci dubnu eviduje drtivá většina zařízení příjmy do 1 mil. Kč, a to jak od zdravotních pojišťoven, tak samoplátců. Výpadek příjmů sebou přináší též kumulaci nesplněných závazků vůči dodavatelům a klientům, jejich průměrná výše činila k 1. 4. 2020 cca 3,74 mil. Kč, v krajních případech představovala i několik desítek milionů korun.

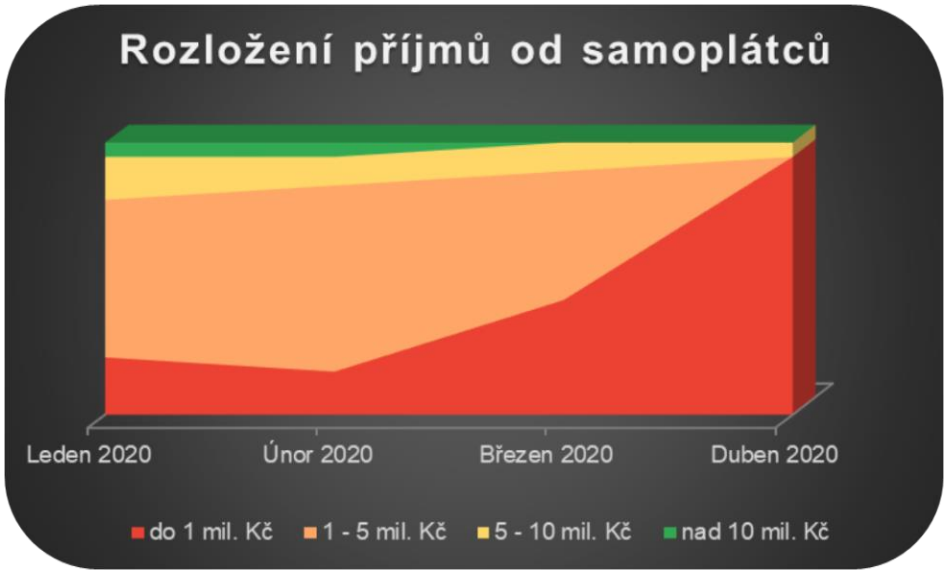

Zhruba polovina respondentů nemusela zatím v souvislosti s pandemií Covid-19 ukončit pracovní poměr žádnému zaměstnanci. Poskytovatelé, kteří se tomuto kroku nevyhnuli, propustili v průměru 45 zaměstnanců. Počet nejvíce propuštěných jedním poskytovatelem činil 250 zaměstnanců. Propouštění se dotklo všech pracovních pozic, jednoznačně nejpočetnější skupinu tvoří obslužný/technický personál. Z geografického hlediska byly mezi respondenty, kteří byli nuceni propustit zaměstnance, subjekty z Karlovarského (7 respondentů), Olomouckého (1 respondent) a Moravskoslezského kraje (1 respondent).

Všechna zařízení zavedla v době nástupu pandemie Covid-19 zvýšená hygienická opatření ze strany personálu. Téměř třetina respondentů uvedla, že přestali na lázeňský léčebný pobyt přijímat klienty, kteří pobývali na území Itálie, Číny a Tchaj-wanu.

Skoro tři čtvrtiny poskytovatelů se v době nouzového stavu zapojily do veřejně prospěšných aktivit v boji s Covid-19. Jako nečastější způsob pomoci zmiňovali šití roušek a dále poskytnutí lůžkových kapacit zdravotníkům a hasičům či personálních kapacit domovům pro seniory.

3.3 Opatření na zmírnění pandemie Covid-19

Opatření vlády ČR realizovaná v počátcích pandemie jsou ze strany respondentů vnímána velmi rozdílně. Pro ilustraci uvádíme, že za zcela dostatečná je považují 4 poskytovatelé, stejný počet je ovšem hodnotí jako zcela nedostatečná.

Následuje přehled opatření, jež by podle respondentů mohla zmírnit dopad pandemie na české lázeňství. Jedná se čistě o výčet korigovaných vyjádření, která nejsou prioritně řazena.

- stanovit podmínky a termín opětovného zahájení provozu
- od května umožnit poskytování lázeňské péče hrazené zdravotními pojišťovnami dle jasných hygienických pravidel
- stanovit přibližný termín otevření hranic pro zahraniční klientelu
- umožnit pobyt zahraničním klientům s negativním testem na Covid-19
- umožnit testování klientů před příjezdem zdarma
- zajistit dezinfekční prostředky a další ochranné pomůcky pro lázeňská zařízení, a to jak pro zaměstnance, tak pro lázeňské hosty/pacienty
- poskytnout přímou dotaci na lůžko
- prodloužit program Antivirus
- poskytnout dlouhodobý příspěvek na mzdy
- odpustit platby za sociální a zdravotní pojištění
- kompenzovat ušlé zisky
- zvýšit úhrady od zdravotních pojišťoven
- poskytovat zálohové platby od zdravotních pojišťoven
- automaticky prodloužit nástup na pobyt u již schválených návrhů na lázeňskou péči
- rozšířit indikační seznam
- zvýšit počet schválených návrhů na lázeňskou péči
- poskytnout rekondiční pobyty hrazené zdravotní pojišťovnou pro zdravotníky, hasiče a jiné profese v první linii
- informovat lépe a konkrétně o vládních opatřeních
- zlepšit propagaci segmentu lázeňství
- provádět osvětu o prevenci a předcházení chorobám prostřednictvím zdravotních prohlídek, rekondičních a léčebných lázeňských pobytů

4 Závěr

Výsledky průzkumu prezentované v této zprávě již ze své podstaty nemohou být zcela reprezentativní. Nicméně ukazují, že dopady pandemie Covid-19 na lázeňství jsou značné. Je také patrné, že lázeňství v některých krajích České republiky je v tomto okamžiku postiženo více než v jiných. Dopady pandemie se aktuálně nejvýrazněji projevují v Karlovarském kraji, kde lázeňství a na ně navázaný cestovní ruch tvoří podstatnou část ekonomiky. V průběhu zpracování výsledků dotazníkového šetření došlo k uvolnění některých omezení, mj. od 27. 4. 2020 vláda zrušila zákaz přijímat pacienty do lázeňské rehabilitační péče. Dopady pandemie Covid-19 na lázeňství budou i tak značné a pravděpodobně se ještě neprojevily v plné míře. Aby bylo možné připravit scénář, který by minimalizoval negativní dopady podobných situací v budoucnu bude třeba komplexnější analýzy.

Na závěr bychom rádi poděkovali našim respondentům, kteří svými odpověďmi umožnili provedení tohoto průzkumu. Zároveň nám dovolte vyjádřit maximální podporu všem poskytovatelům, kteří se v důsledku pandemie Covid-19 ocitli v bezvýchodné situaci. Velmi bychom si přáli, aby výsledky šetření přispěly k rychlému a úspěšnému restartu českého lázeňství.

Přílohy – Vyhodnocení dotazníku v grafech

Graf č. 1 Respondenti dle krajské příslušnosti

Graf č. 2 Respondenti dle typu zařízení

Graf č. 3 Využívání přírodních léčivých zdrojů

Graf č. 4 Segmentace zařízení dle indikačních skupin

INDIKAČNÍ SKUPINA	POČET ZAŘÍZENÍ
Nemoci pohybového ústrojí	18
Nemoci oběhového ústrojí	11
Nemoci nervové	10
Nemoci dýchacího ústrojí	7
Nemoci trávicího ústrojí	7
Nemoci z poruch výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí	7
Onkologické nemoci	7
Nemoci kožní	6
Nemoci gynekologické	5
Duševní poruchy	2
Nemoci močového ústrojí	1

Graf č. 5 Segmentace zařízení dle počtu uzavřených smluv se zdravotními pojišťovnami

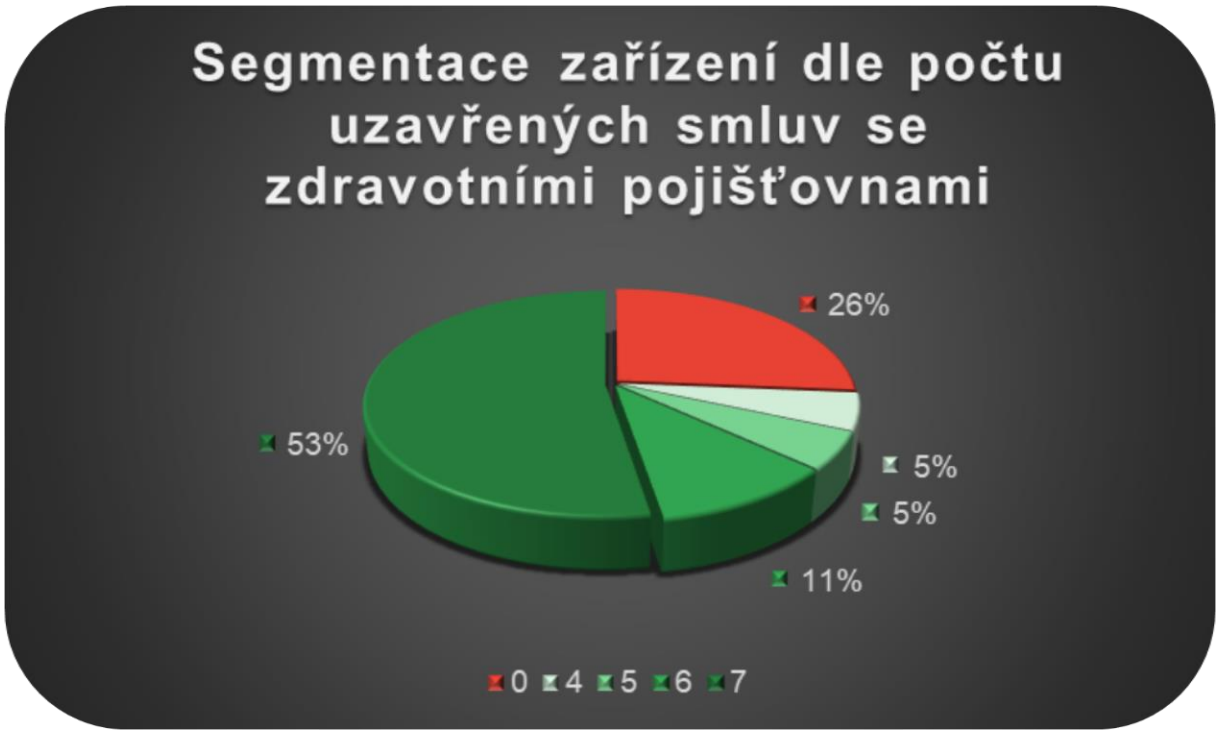

Graf č. 6 Vývoj celkové obsazenosti

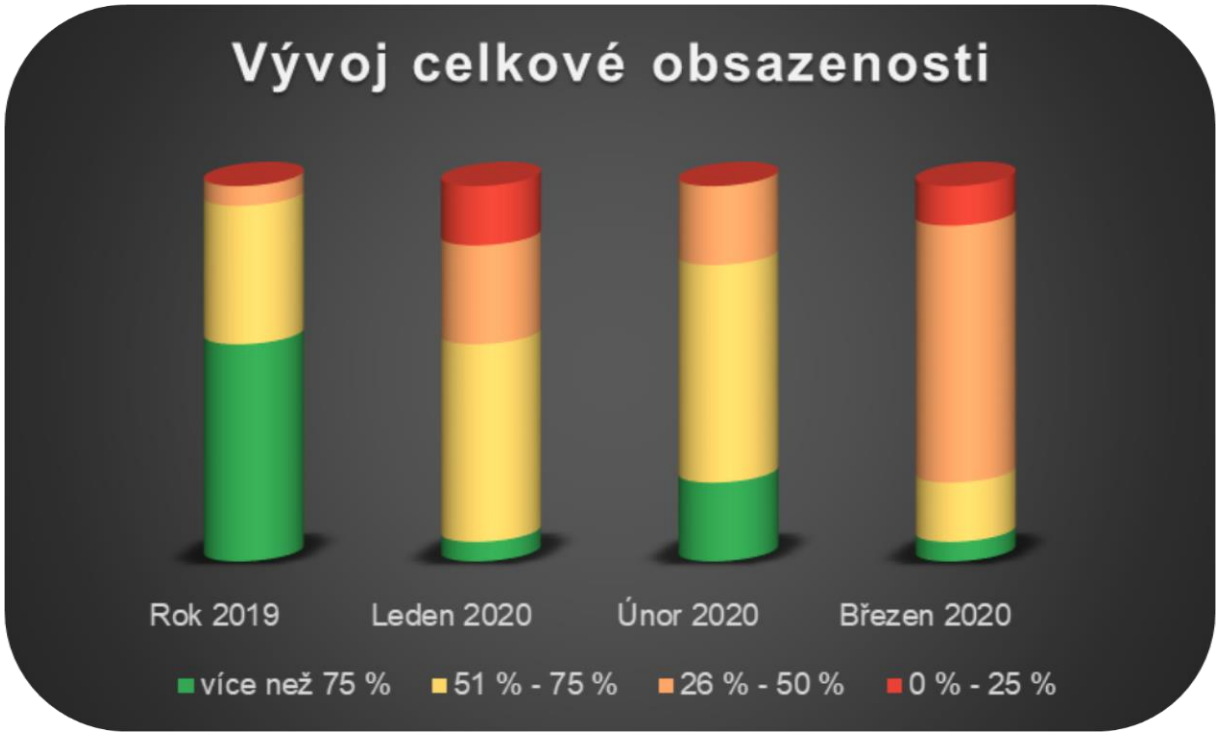

Graf č. 7 Vývoj obsazenosti zahraničními klienty

Graf č. 8 Rozložení příjmů od zdravotních pojišťoven

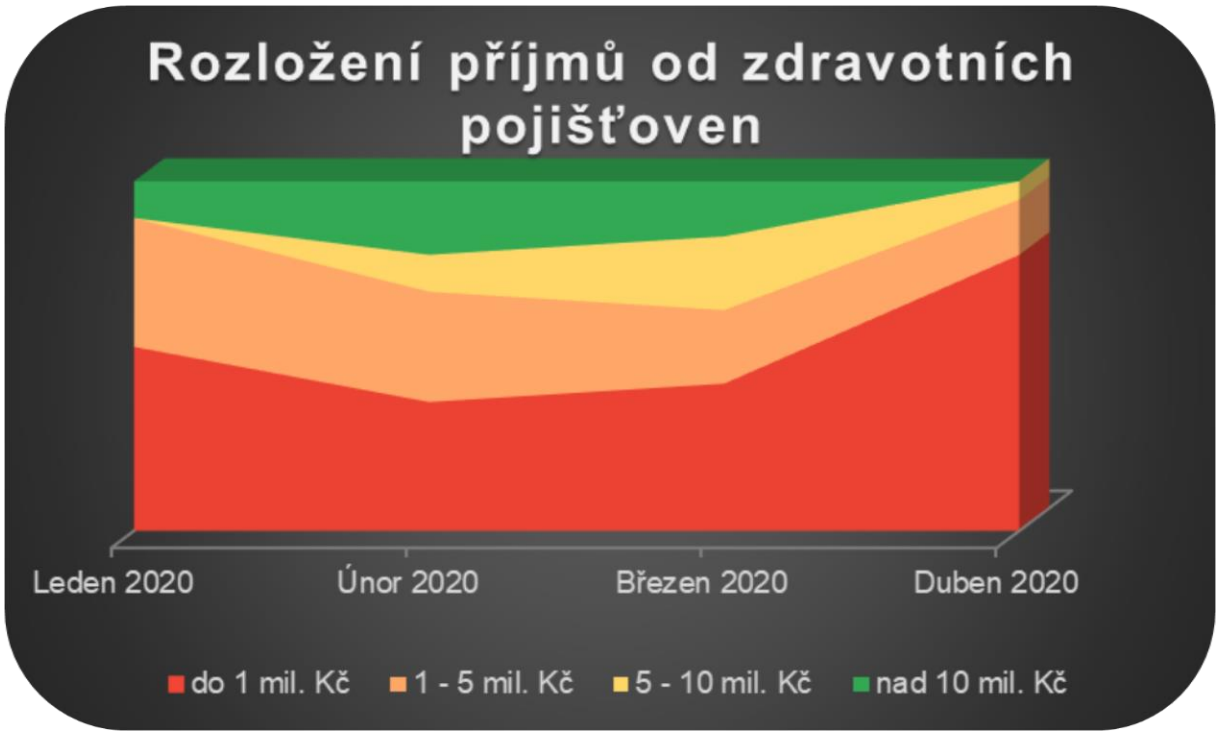

Graf č. 9 Rozložení příjmů od samoplátců

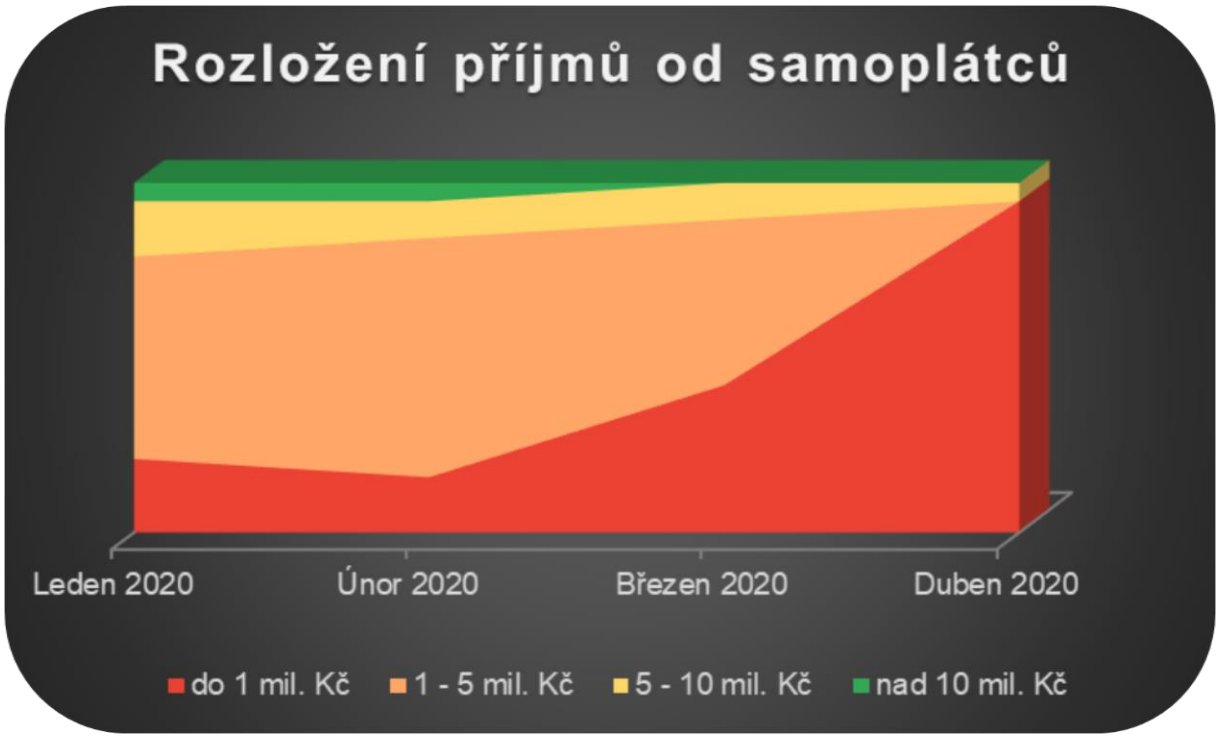

Graf č. 10 Ukončené pracovní poměry dle profese

Graf č. 11 Zapojení zařízení do boje s Covid-19

Graf č. 12 Hodnocení vládou přijatých opatření

Provoz Institutu lázeňství a balneologie, v. v. i. byl v roce 2020 podpořen veřejnoprávní dotací č. KK03831/2019 z rozpočtu Karlovarského kraje.

PARTNEŘI DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

KARLOVARSKÝ KRAJ

Živý kraj

Karlovarská agentura rozvoje podnikání